

Ogólnopolska Narada Oświatowa w Warszawie

W dniach od 9 do 11 grudnia 2013 r. odbyła się Ogólnopolska Narada Oświatowa w Warszawie. Narada rozpoczęła się konferencją „Nauka, technika i rzemiosło kluczem do innowacyjnej gospodarki” w Ministerstwie Gospodarki, którą otworzyła Podsekretarz Stanu Ministerstwa Gospodarki Pani Grażyna Henclewska wraz z Podsekretarzem Stanu Ministerstwa Edukacji Narodowej Panem Tadeuszem Sławeckim, Prezesem Związku Rzemiosła Polskiego Panem Jerzym Bartnikiem oraz Wiceprezesem Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT Panem Januszem Dyduchem. W trakcie konferencji poruszane były następujące tematy: „Zrównoważony rozwój ważnym elementem kształcenia zawodowego”, „Działania NOT w kierunku kształtowania innowacyjnych postaw dzieci i młodzieży”, „Nauka zawodu w zakładach rzemieślniczych – trendy i wyzwania”, „Formy promocji kształcenia zawodowego w Programie Erasmus PLUS”.

Po zakończeniu konferencji uczestnicy Narady udali się do siedziby Związku Rzemiosła Polskiego, gdzie omawiano dalsze zagadnienia związane z oświatą zawodową. W pierwszej kolejności Pan Lechosław Szafranek pełniący obowiązki Koordynatora Zespołu Fundacji Rozwoju systemu Edukacji podsumował działalność punktów kontaktowych dot. Programu Leonardo da Vinci oraz Inicjatywny Europass – Suplementy Europass do świadectw czeladniczych i dyplomów mistrzowskich.

Następnie Dyrektor Zespołu Funduszy Unijnych ZRP – Pan Norbert Pruszanowski zaprezentował nowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego. Przedstawił propozycje osi priorytetowych PO WER, do których należą efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji (proponowana alokacja środków to 38,3%), szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju (34,8%), innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa (13,9%), pomoc techniczna (5%). Niestety przedstawione propozycje w pewnych obszarach nie spełniają oczekiwań naszego środowiska i zdecydowały o zgłoszeniu uwag do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Z punktu widzenia działań prowadzonych przez organizacje rzemieślnicze najistotniejsza jest oś efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, która będzie wspierała reformy w zakresie polityk publicznych i będzie dotyczyć: rynku pracy, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i ubóstwu, oświaty, adaptacyjności przedsiębiorstw i kształcenia osób dorosłych, zdrowia i dobrego rządzenia. W ramach przewidzianych w tej osi Priorytetów inwestycyjnych występuje m.in. priorytet o nazwie ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego, w którym określono jako pierwszy cel szczegółowy: rozwój narzędzi i polityki edukacyjnej, w którym w opisie do przedsięwzięć planowanych do realizacji znajduje się m.in. modernizacja systemu przygotowywania, przeprowadzania i organizacji egzaminów zewnętrznych. **Zapis taki wyklucza możliwość finansowania ze środków EFS modernizacji systemu egzaminowania realizowanego przez organizacje rzemiosła – ZRP i Izby Rzemieślnicze.** ZRP zgłosił uwagę do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, iż należy rozszerzyć opis priorytetu poprzez wprowadzenie zapisu o konieczności wspierania dualnego systemu kształcenia zawodowego systemu zewnętrznych egzaminów czeladniczych i mistrzowskich.

Podobne niekorzystne zapisy dotyczą projektu Priorytetu o nazwie poprawa dostępności i wspieranie uczenia się przez całe życie, podniesienie umiejętności i kwalifikacji pracowników i osób poszukujących pracy, zwiększenie dopasowania systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, gdzie wśród celów szczegółowych nie uwzględniono wspierania rozwoju dualnego, przemienne systemu kształcenia zawodowego. ZRP zgłosił również w tej sprawie uwagę do MRR. Obecnie ZRP oczekuje na przekazanie odpowiedzi na powyższe uwagi.

W podsumowaniu swojego wystąpienia Pan Pruszanowski apelował o czynny udział przedstawicieli rzemiosła w regionach, gdzie obecnie również odbywają się konsultacje i budowane są plany dotyczące wytyczenia celów przeznaczonych do realizacji w regionie w okresie 2014-2020, a także w zakresie strumienia środków z EFS, który zostanie na nie przeznaczony. W nowym okresie każdy region może opracować swój plan na podstawie, którego będzie realizował działania najistotniejsze ze swojego punktu widzenia. W tej sytuacji istnieje bardzo duże zagrożenie pominięcia działań istotnych

dla środowiska rzemieślniczego, które powinny być realizowane w regionie i mogłyby być sfinansowane z EFS. W szczególności należy zwrócić uwagę na działania związane z doradztwem zawodowym (informacja o zawodach, prezentacja zakładów, portal informacyjny dotyczący poszukiwania praktyk) oraz budowanie partnerstwa pracodawców ze szkołami.

Drugi dzień narady rozpoczął się od prezentacji działań Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej wobec wyzwań rynku pracy. Pani Elżbieta Strojna – Naczelnik w Departamencie Rynku Pracy zaprezentowała zmiany w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, do których należą, m. in.

- **wprowadzenie obserwatoriów rynku pracy** - zadaniem tym zajmą się Wojewódzkie Urzędy Pracy, które będą prowadzić badania dotyczące rynku pracy oraz opracowywać prognozy i ekspertyzy,
- **utrzymanie wsparcia kształcenia młodocianych pracowników**, określa się jednak, iż pomoc ta udzielana jest zgodnie z warunkami dopuszczalności pomocy de minimis oraz, iż samorząd corocznie do 30 kwietnia ogłasza wykaz zawodów, w których możliwa jest refundacja po zasięgnięciu opinii wojewódzkiej rady rynku pracy i przy uwzględnieniu zapotrzebowania na kwalifikacje i umiejętności na rynku pracy, posiłkując się klasyfikacją zawodów i specjalności MPiPS oraz szkolnych MEN,
- **profilowanie usług dla bezrobotnych** – Powiatowe Urzędy Pracy niezwłocznie po zarejestrowaniu będą określać profil pomocy dla bezrobotnego, tj. diagnozują oddalenie bezrobotnego od rynku pracy i jego gotowość do powrotu na rynek pracy w celu doboru form pomocy, określają profil (aktywni, wymagający pomocy, oddaleni od rynku pracy), w ciągu 30 dni od ustalenia profilu przygotowują indywidualny plan działania, za który odpowiedzialny jest doradca klienta,
- **doradca klienta** – to nowa funkcja pracowników Powiatowych Urzędów Pracy, dzieli się ich na doradców klienta indywidualnego i doradców klienta instytucjonalnego – doradca klienta indywidualnego będzie odpowiadał za bezpośredni kontakt z klientem i ustalenie zakresu pomocy przewidzianej ustawą do zakończenia wsparcia (pośrednicy pracy, doradcy zawodowi, specjaliści ds. rozwoju zawodowego, specjaliści ds. programów), doradca klienta instytucjonalnego będzie m. in. pomagał kojarzyć oferty i bezrobotnych, planować rozwój pracowników firmy, zamawiać szkolenia na miarę - w ramach trójstronnych umów szkoleniowych, pozyskać środki na szkolenia pracowników z Krajowego Funduszu Szkoleniowego,
- **gwarancje dla Młodych** - bezrobotnym do 25 roku życia PUP w okresie 4 miesięcy od dnia zarejestrowania powinien zaoferować: zatrudnienie, zatrudnienie subsydiowane (prace interwencyjne, roboty publiczne), staż, szkolenie, przygotowanie zawodowe dorosłych lub inną formę pomocy,
- **nowe instrumenty wspierające zatrudnienie (głównie Młodych):**
 - refundacja składek na ubezpieczenia społeczne za bezrobotnych do 30. roku życia podejmujących pierwszą pracę za okres do 6 miesięcy (wysokość nie przekroczy miesięcznie ½ minimalnego wynagrodzenia za pracę),
 - pożyczka (z FP) na utworzenie stanowiska pracy dla bezrobotnego, udzielana przez BGK do wysokości 6-krotnego przeciętnego wynagrodzenia oprocentowana na zasadach preferencyjnych, okres spłaty - nie dłużej niż 3 lata,
 - grant na telepracę dla pracodawcy do 6-krotności minimalnego wynagrodzenia na utworzenie miejsca telepracy dla bezrobotnego rodzica lub sprawującego opiekę nad osobą zależną, który w okresie 3 lat przed rejestracją zrezygnował z pracy, obowiązek zatrudnienia na 18 miesięcy,
 - świadczenie aktywizacyjne dla pracodawcy wypłacane przez 12 miesięcy w wysokości ½ minimalnego wynagrodzenia za zatrudnienie bezrobotnego rodzica lub sprawującego opiekę nad osobą zależną, który w okresie 3 lat przed rejestracją zrezygnował z pracy, obowiązek zatrudnienia na 6 miesięcy,

- **nowe instrumenty dla osób do 30 roku życia:**
 - bon stażowy – dla bezrobotnego stypendium 120% zasiłku i do 600 zł na dojazdy na staż 6 miesięczny, pod warunkiem zatrudnienia na dalsze 6 miesięcy; pracodawca otrzymuje premię 1500 zł,
 - bon zatrudnieniowy – refundacja pracodawcy do wysokości zasiłku wynagrodzenia za 6 miesięcy i składek na ubezpieczenie społeczne za zatrudnienie bezrobotnego z wyższym wykształceniem na dalsze 6 miesięcy,
 - bon na zasiedlenie – kwota dla bezrobotnego do wysokości 2-krotnej przeciętnej płacy, w związku z podjęciem pracy na min. 6 miesięcy, w odległości min. 80 km od miejsca zamieszkania lub 3 godz.dojazdu,
 - bon szkoleniowy – dla bezrobotnego w wysokości 100% przeciętnej wynagrodzenia na pokrycie szkolenia, dojazdu, zakwaterowania, badań lekarskich/ psychologicznych,
- **trójstronne umowy szkoleniowe** - szkolenie szyte na miarę - PUP może organizować szkolenie bezrobotnych na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych (starosta, pracodawca, instytucja szkoleniowa), w umowie określany jest: zakres umiejętności i kwalifikacji wymaganych przez pracodawcę, będący podstawą programu, zobowiązanie pracodawcy do zatrudnienia bezrobotnego po szkoleniu, szkolenie „na zamówienie” stanowi pomoc udzielaną na warunkach de mini mis,
- **Krajowy Fundusz Szkoleniowy** (część Funduszu Pracy) - z Funduszu Pracy wydziela się 2% - pulę środków na kształcenie ustawiczne pracowników, w tym: środki na zadania MPiPS i WUP, pozostała kwota dzielona jest w proporcjach: 80% dla PUP wg wzoru - przeznaczana jest na potrzeby zgłaszane przez pracodawców, 20% rezerwy wg priorytetów Rady Rynku Pracy - przeznaczana jest na działania interwencyjne.

Minister ds. pracy ustala w porozumieniu z Radą Rynku Pracy: priorytety wydatkowania, wzór podziału środków, plan wydatkowania środków, obejmujących 80% puli przekazywanej PUP (na lata 2014 – 2016 priorytetem jest wsparcie pracowników w wieku 45+). Zadaniem Krajowego Funduszu Szkoleniowego jest wspieranie pracodawców poprzez wspieranie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców – na zasadzie pomocy de minimis oraz finansowanie działań Powiatowych Urzędów Pracy, tj. określenie potrzeb szkoleniowych, kursy i studia podyplomowe z inicjatywy pracodawcy lub za jego zgodą, egzaminy, w tym prowadzące do kwalifikacji oraz uprawnień, badania lekarskie i psychologiczne, ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków. PUP, WUP i MPiPS może także przeznaczyć środki KFS na badanie zapotrzebowania na zawody, badanie efektywności udzielonego wsparcia, promocję KFS, konsultację i poradnictwo dla pracodawców. Krajowy Fundusz Szkoleniowy pokrywa koszty kształcenia ustawicznego do wys. 300% przeciętnej wynagrodzenia: 80% kosztów, pracodawca 20% kosztów, ale 100% kosztów mikroprzedsiębiorstw. Zakłada się, iż dzięki wprowadzonym zmianom pula środków do dyspozycji na powyższe działania wzrośnie. W 2014 r. planowane jest 100 mln zł, a od 2015 r. 200 mln zł (2% FP). Dzięki temu KFS umożliwi udział w edukacji ustawicznej ok. 175- 145 tys. osób (3,9%-3,2% osób w wieku 45+). Każdy PUP będzie miał środki na wsparcie ok. 515- 426 osób pracujących.

Poza powyższymi zmianami wynikającymi ze zmiany ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Pani Elżbieta Strojna – Naczelnik w Departamencie Rynku Pracy zaprezentowała również projektowane zmiany w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności, gdzie wprowadzono 35 nowych zawodów, usunięto 11 zawodów, a w przypadku 48 zawodów zmieniono nazwy. Po uwzględnieniu wyników uzgodnień Klasyfikacja ma liczyć 2435 zawodów i specjalności. Przedstawiła również nowe standardy kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców, które zostały opracowane m.in. przez ekspertów ze środowiska rzemieślniczego w ramach POKL. Opracowano 300 standardów dla zawodów pozaszkolnych, m.in., w których szkolenia zlecają urzędy pracy, deficytowych – z przewagą ofert nad chętnymi, w których występuje masowe zatrudnienie, rozwojowych, zgłoszonych przez pracodawców, „wrażliwych” społecznie. Standardy te znajdują się na stronie internetowej:

www.kwalifikacje.praca.gov.pl. Gorąco zachęcamy do zapoznania się z nimi, w szczególności mistrzów szkolących w zawodach pozaszkolnych.

W dalszej części spotkania Pan Witold Woźniak - Z-ca Dyrektora Krajowego Ośrodka Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej zaprezentował zasoby KOWEZIU dotyczące doradztwa zawodowego. Wiele ciekawych materiałów ułatwiających podjęcie decyzji w zakresie dalszej drogi edukacji zawodowej znajduje się na stronach www.koweziu.edu.pl oraz www.euroguidance.pl. Zachęcamy do korzystania.

W trakcie sesji popołudniowej przedstawiono informacje nt projektu „3xŚrodowisko”, którego podstawowym celem jest wzrost świadomości właścicieli firm i pracowników MSP odnośnie efektywnego wykorzystania zasobów w branżach: budowlanej, drzewnej, samochodowej, drukarskiej, usług osobistych oraz spożywczej. W ramach projektu przewiduje się zmniejszenie zużycia wybranych zasobów o 10% w 100 firmach, zmianę podejścia do wykorzystania zasobów wśród 1000 pracowników z 500 przedsiębiorstw, przygotowanie pakietów informacji dla przedsiębiorców o korzyściach ekonomicznych i środowiskowych, powstałych w wyniku oszczędności zasobów oraz realizację kampanii upowszechniającej informacje o możliwości wpływu jednostki na zmniejszenie zużycia zasobów, przygotowanie rekomendacji dla właściwych resortów. Do 15 stycznia 2014 r. w ramach realizacji powyższego projektu prowadzony jest nabór firm zainteresowanych udziałem projekcie. Osoby zainteresowane proszone są o kontakt z Wydziałem Oświaty Izby.

W trzecim dniu Narady przedstawiciele Instytutu Badań Edukacyjnych zaprezentowali Krajowy System Kwalifikacji Zawodowych. Krajowy System Kwalifikacji to ogół działań związanych z potwierdzaniem efektów uczenia się, oparty na Krajowej Ramie Kwalifikacji. Polska Rama Kwalifikacji to uporządkowane opisy wymagań dotyczące wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, które odpowiadają danemu poziomowi kwalifikacji. Rzemieśnicze dokumenty potwierdzające posiadanie kwalifikacji to świadectwo czeladnicze i dyplom mistrzowski. Polska Rama Kwalifikacji składa się z 8 poziomów. Każdy z poziomów odpowiada odpowiednim efektem uczenia się. Kwalifikacje można zdobywać z zakresu wiedzy ogólnej, wyższej oraz edukacji zawodowej. Edukacja zawodowa określona jest na 8 poziomach, od 1-8, edukacja ogólna opisana jest na poziomach od 1-4, edukacja wyższa od 5-8. Każdemu poziomowi przypisane są również wymagania uniwersalne, które osoba musi spełniać bez względu na poziom oraz obszar kwalifikacji. Polska Rama Kwalifikacji określa, co należy wiedzieć i potrafić zrobić, aby uzyskać dokument o określonej wartości. Zdobywanie określonej kwalifikacji jest możliwe po zdaniu odpowiedniego egzaminu i wykazaniu, że spełnia się wymagania określonego poziomu, czyli posiada odpowiednią wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Krajowe Ramy Kwalifikacji są zgodne z Europejską Ramą Kwalifikacji, wpisują się w nią i dzięki temu w łatwy sposób istnieje możliwość porównania wiedzy, umiejętności i kompetencji obywateli poszczególnych krajów.

Po prelekcji przedstawicielki Instytutu Badań Edukacyjnych Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne zaprezentowało ofertę literatury fachowej z zakresu przygotowania zawodowego w najpopularniejszych zawodach. Wydawnictwo zamierza w przyszłości przygotować również podręczniki do nauki w zawodach niszowych, w których szkoli się niewiele młodocianych pracowników, jak np. złotnik-jubiler, kowal, itp.

Ostatnim punktem programu Narady była prezentacja Pani Anny Świebickiej - Dyrektora Departamentu Wdrażania EFS z Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości dotycząca Rejestru Usług Rozwojowych. Głównym celem wprowadzenia Rejestru jest większa dostępność i poprawa jakości usług rozwojowych. System w jednym miejscu będzie gromadził informacje o podmiotach i usługach dostępnych na rynku. Obowiązkowo zarejestrować się w nim muszą podmioty, które będą realizować usługi dofinansowane z EFS. Zgłoszenie jest możliwe poprzez wypełnienie karty podmiotu, która poza

podstawowymi danymi zawiera informacje o rodzajach świadczonych usług, kadrze, która realizuje szkolenia i jej doświadczeniu (co najmniej 2 osoby, które zrealizowały 450 godzin usług szkoleniowych), opinie 5 kluczowych klientów, wartość usług szkoleniowych na co najmniej 60 tys. zł. W wyniku zgłoszenia uwag do powyższego przez środowisko rzemieślnicze, będzie brało się również pod uwagę usługi szkoleniowe świadczone bezpłatnie i w ich przypadku należy wykazać realizację co najmniej 450 godzin usług szkoleniowych w okresie 3 lat. Powyższe kryteria będą bardzo trudne do zrealizowania przez organizacje rzemieślnicze i z tego względu przewiduje się, iż wiele organizacji, zwłaszcza Cechów nie będzie realizować powyższych usług.

Podsumowując całość Narady i starając się zwrócić uwagę na to co najważniejsze, należy tu mocno podkreślić, iż najważniejszym wnioskiem płynącym z niej jest konieczność umocnienia funkcjonowania organizacji. Z tego względu wszystkie organizacje – ZRP, Izby, Cechy i Spółdzielnie muszą zintensyfikować działania mające na celu wypracowanie dobrej pozycji organizacji rzemiosła w regionie. Możliwe jest to poprzez aktywny udział w konferencjach oraz odbudowanie współpracy z instytucjami z regionu - z Zakładami Doskonalenia Zawodowego, Centrami Kształcenia, Ochotniczymi Hufcami Pracy, Powiatowymi Urzędami Pracy i innymi jednostkami funkcjonującymi na poziomie regionalnym. Tylko dobra pozycja organizacji w regionie zapewni stabilność całej strukturze i przyczyni się do znaczącego jej rozwoju.

Iwona Derda